

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİ ÖZ YETERLİK ALGILARI

Aslı MADEN*

Geliş Tarihi: Ocak, 2020

Kabul Tarihi: Temmuz, 2020

Öz

Araştırmada, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik öz yeterlik algılarının tespit edilmesi ve cinsiyet ile sınıf düzeyi değişkenleri açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Tarama modeline göre yürütülen çalışmanın örneklemini, Giresun il merkezindeki bir ortaokulda 5, 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören 249 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmanın verileri, Durukan ve Maden (2012) tarafından geliştirilmiş olan *Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısı Ölçeği* ile toplanmıştır. Öz yeterlik algısı ortalamalarının çözümlenmesinde aritmetik ortalama; cinsiyet değişkeni için *t* testi ve sınıf düzeyi değişkenini test etmek için ise tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Araştırma sonunda, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algılarının (genellikle ve her zaman gibi) iyi düzeyde olmadığı, *Kararsız* dolayısıyla belirsizlik taşıyan bir aralığa denk geldiği tespit edilmiştir. Ayrıca kız öğrencilerin erkeklere göre öz yeterliklerinin daha yüksek olmasına rağmen aralarındaki farkın değişiklik oluşturacak düzeyde olmadığı, sınıf düzeyinin ise öz yeterlik algısı üzerinde etkili bir değişken olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Türkçe dersi, öz yeterlik, algı, ortaokul, öğrenci.

THE PERCEPTION OF SELF-EFFICIENCY IN TURKISH LESSON OF THE SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Abstract

The aim of the research is to determine the self-efficacy perceptions of secondary school students towards Turkish lesson and to evaluate self-efficacy perceptions in terms of gender and grade level variables. This research has aimed to reveal an existing situation was conducted according to the survey model. The sample of the study has consisted of 249 students studying (in 5-8 grades) at a secondary school in Giresun city center. The data are collected with the *Turkish Self-Efficacy Perception Scale* developed by Durukan and Maden (2012). In the analysis of the obtained data, the arithmetic means in the analysis of the self-efficacy averages; *t* test is used for gender variable and one-way analysis of variance is used to test the grade level variable. At the end of the research, it has been found that middle school students' perceptions of Turkish self-efficacy (generally and always) are not at a good level and corresponded to an indecisive and therefore uncertain range. In addition, Although the female students' self-efficacy is higher than the boys, the difference between them is not at a level that can make a difference and the grade level and is an effective variable on self-efficacy perception.

Keywords: Turkish lesson, self-efficacy, perception, secondary school, student.

* Öğr. Gör. Dr.: Giresun Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, asli.maden@giresun.edu.tr

1. Giriş

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan bir araç olduğu gibi öğrenme sürecinde de önemli bir işleve sahiptir. Birey ana dili edinimi evresinden başlayarak okul döneminde dil becerilerini geliştirir ve bu gelişme yaşam boyu sürer. Ana dili öğretimi derslerinde dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine ilişkin kuralları öğrenir, alıştırmalarla bu becerilerdeki yetkinliğini artırır. Böylece diğer öğretim alanlarında yani derslerde anlama ve anlatma ihtiyacı karşılanır. Zira günlük yaşamda okul dışı (informel) öğrenme ortamlarında da bu durum geçerlidir. Diğer taraftan bireyin zihinsel gelişiminin sağlanabilmesi için dil becerilerinin doğru ve zamanında kazandırılması ve geliştirilmesi gerekir. Dil ile düşünme arasındaki yakın ilişki bunu zorunlu kılar.

Dil öğretimi sürecinde, öğrencinin anlama ve anlatma becerilerini doğru ve etkili kullanabilecek seviyeye ulaşması beklenir. Anlama ve anlatma becerilerini geliştirmek için ise, öğretim programına göre şekillenen farklı dil öğretimi etkinlikleri yapılır. Bu etkinliklerde öğrencinin kendini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmesi; aynı şekilde ifade edileni de tam ve eksiksiz anlaması, başarının göstergesidir. Ancak bu başarının tam olarak sağlanmasında sadece bilgi aktarımı ile bilişsel süreçlerin işletilmesi yeterli olmaz. Öğrencinin psikolojik olarak bu sürece hazır olması gerekir. Bu bağlamda Türkçe dersindeki akademik başarıda içeriğin öğrenci tarafından tam olarak kavranabilmesi ve anlamlandırılabilmesi, sadece zihinsel çaba ile gerçekleşemez. Öğrencinin Türkçe dersine ilişkin motivasyon, kaygı ve öz yeterlik algısı ya da inancı gibi açılardan derse hazır olması beklenir.

Öz yeterlik algısı, bireyin bir hedefe ulaşmak ve başarılı olabilmek için kendisine ilişkin inancı olarak tanımlanabilir. Öz yeterlik kavramı, Bandura'nın sosyal bilişsel kuramına dayanır (Senemoğlu, 2009). Zira Bandura (1997'den akt. Aşkar ve Umay, 2001, s. 1) öz yeterliği "bireyin, belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı olarak yapma kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı" şeklinde tanımlar. Bu da akademik başarı açısından öz yeterliğin önemli bir özellik olduğunu göstermektedir. Öz yeterlik "bireylerin kendileri için belirleyecekleri hedefleri, bu hedeflere ulaşmak için gösterecekleri çabayı, bu süreçte karşılaştıkları güçlüklerle ne kadar süre yüz yüze kalabileceklerini ve başarısızlık durumunda verecekleri tepkileri etkilemektedir" (Bıkmaz, 2006, s. 35). Öz yeterlik algısının insan davranışları üzerindeki bahsedilen etkisi, bu özelliğin farklı alanlarda belirlenmesini ve başarı üzerindeki etkisini tespit etmeyi gerekli kılmıştır. Sapancı da (2010, s. 57) "öz yeterlik algı ya da inancı belirlemenin hem öğretmenler hem de öğrenciler için önemli veriler sağlayabileceğini, bu verilerle uygulamada bazı kolaylıklar elde edilebileceğini ve okullardaki eğitim programlarında yeni düzenlemelere ve eğitimin kalitesini artıracak pratik bilgilere varılabileceğini" ifade etmektedir.

Dil ve iletişim konusundaki başarı fiziksel, zihinsel ve psikolojik boyutları olan bir konudur. Başarıya ulaşabilmek için bu alanların uyumlu ve olumlu biçimde işlemesi gerekir. Zira dil becerilerinin işleyişi de ses ya da sembollerden oluşan mesajın hedefe ulaşmasına dayanır. Konuşan ya da yazanın kaynak olarak iletildiği mesaj, hedef / alıcı olarak okuyucu ya da dinleyiciye tam ve eksiksiz ulaşmalıdır. Aynı şekilde hedefin anlamlandırdığı mesajla ilgili sözlü ya da yazılı tepkileri de yeni mesajlar doğurur ve süreç böyle ilerler. Dolayısıyla gerek sözlü gerekse yazılı iletişim sürecinde bireyin dile dair öz yeterlik düzeyinin yüksek olması iletişimin de etkili olmasını sağlar. Bu açıdan Türkçe öğretimi sürecinde öğrencilerin sahip olduğu öz yeterlik algısının belirlenmesi ve varsa eksikliklerin giderilmesi için çözüm yollarının

aranması önem arz etmektedir. Nitekim Tremblay ve Gardner (1995) ile Ehrman'ın (1996) konuyla ilgili çalışmalarında, öğrencinin öz yeterlik algısının dil becerilerine ilişkin öğrenme ve kullanımlarında etkili olduğu belirtilmiştir. Diğer ilgili birçok araştırmada da öz yeterlik ile akademik başarı arasında güçlü bir ilişki olduğu vurgulanmıştır (Alcı ve Yüksel, 2012; Bandura, Barbaranelli, Caprara ve Pastorelli, 1996; Çağırğan-Gülten ve Soytürk, 2013; Hwang ve diğerleri, 2015; Multon ve diğerleri, 1991; Pajares ve Miller, 1994; Üredi ve Üredi, 2005; Yıldız, 2015). Bu nedenle, Türkçe öğretiminde öğrencilerin bilişsel gelişimleri ile birlikte öz yeterlik gibi duyuşsal özellikleri de dikkate alınmalıdır.

Türkçe öğretimi alanındaki öz yeterlik algısına yönelik araştırmaların daha çok öğretmen adayları ve öğretmenler üzerine yapıldığı görülmektedir. Örneğin; Çocuk ve arkadaşlarının (2015) öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarına ilişkin ölçek geliştirme, Ülper'in (2012) öğretmen adaylarının mesleki öz yeterlik algılarını belirleme, Saraçoğlu ve arkadaşlarının (2010) Türkçe öğretmenlerinin öz yeterliklerini çeşitli değişkenlere göre değerlendirme, Coşkun ve arkadaşlarının (2010) öğretmen adaylarının özel alan yeterliklerini tespit etme ile ilgili çalışmaları burada örnek verilebilir. Bunlarla birlikte okuma (Epçaçan ve Demirel, 2011; Ulu, 2018), dinleme (Aydın, Demircan ve İnnalı, 2015; Yaman ve Tulumcu, 2016), konuşma (Katrancı ve Melanlıoğlu, 2013) ve yazma (Demir, 2014; Şengül, 2013) öz yeterliklerine yönelik çeşitli araştırmaların alanyazında yer aldığı da belirtilmelidir. Buna karşın öğrencilerin Türkçe dersi öz yeterlik algılarının tespiti ile ilgili çalışmaların ise sınırlı olduğu söylenebilir. Nitekim Durukan ve Maden'in (2012) Türkçe dersi öz yeterlik algısını belirlemeye yönelik ölçek geliştirme çalışmasına, Karahan'ın (2017) okuma ve Türkçe dersi öz yeterliği arasındaki ilişkinin tespitine dair araştırmasına, Ocak ve Karataş'ın (2019) 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik düzeyini tespit etmeye yönelik çalışmalarına alanyazından ulaşılabilmektedir. Bu bağlamda, farklı sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algısını belirleyip var olan durumu ortaya koyan ve değerlendiren bir çalışmaya ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Nitekim öz yeterlik algısı, akademik başarı üzerinde etkili olan faktörlerden biridir (Aşkar ve Umay 2001; Deveci, 2002; Erkin ve Ader 2004). Öz yeterlik, Türkçe dersindeki akademik başarının da bir belirleyicisidir. Ayrıca öğrencilerin diğer derslerdeki akademik başarıları üzerinde Türkçe yeterliklerinin etkili olacağı düşünüldüğünde, Türkçe dersine yönelik öz yeterlik algısının tüm eğitim sürecinin başarısında etkili olabilecek bir değişken olduğu görülecektir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bahsedilen gerekçelerle araştırmada, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik öz yeterlik algılarının tespit edilmesi ve cinsiyet ile sınıf düzeyi değişkenlerinin öz yeterlik algısı üzerindeki etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada öz yeterlik algısı tespitinin yanında, cinsiyetin psikolojik ve sosyal gelişim sürecinde oluşturduğu farklılıklar (Ersoy, 2009) dikkate alınarak Türkçe dersi öz yeterlik algısı üzerindeki etkisinin, ayrıca öz yeterlik algısının akademik bilgi ve deneyimlerle (Aktaş, 2017) yükselebileceği öngörülerek öğrencilerin sınıf düzeyleri değiştikçe ne şekilde değişim sergilediğinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Araştırma amacı doğrultusunda, aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algıları ne düzeydedir?
2. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algıları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

3. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algıları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Ortaokul öğrencilerinin 5 ve 6. sınıfta haftada 6 saat, 7 ve 8. sınıfta ise 5 saat olarak gördüğü Türkçe dersine yönelik öz yeterlik algılarını tespit etmeyi ve belirlenen değişkenlere göre değerlendirmeyi, dolayısıyla var olan bir durumu ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmada *tarama modeli* kullanılmıştır. Bu model geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu gibi gerçekçi ve bütüncül biçimde betimlemeyi amaçlamaktadır (Karasar, 2010).

2.2. Araştırma Örneklemi

Araştırmanın örneklemi, kolay ulaşılabilirlik ve uygulanabilirlik esasına bağlı olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda, Giresun il merkezindeki bir ortaokulda öğrenim gören öğrenciler arasından örneklem oluşturulmuştur. İlgili ortaokulda öğrenim gören öğrenciler arasından kolay uygulanabilir / uygun durum metodu ile örneklem seçilmiştir. Örneklem belirlenirken her sınıf düzeyi için birbirine yakın sayıda öğrencinin örneklemde bulunmasına dikkat edilmiş ve örneklem iki yüz kırk dokuz öğrenciden oluşmuştur. Araştırmanın örnekleminde yer alan öğrencilere ait bilgiler aşağıdaki Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1: Örneklemdeki Öğrencilerin Cinsiyet Bilgileri

	<i>Frekans (f)</i>	<i>Yüzde (%)</i>
Kız	130	52,2
Erkek	119	47,8

Örnekleme yer alan öğrencilerin 130’u kız ve 119’u erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2: Örneklemdeki Öğrencilerin Sınıf Düzeyleri

	<i>Frekans (f)</i>	<i>Yüzde (%)</i>
5. Sınıf	60	24,1
6. Sınıf	58	23,3
7. Sınıf	65	26,1
8. Sınıf	66	26,5

Örnekleme yer alan öğrencilerin 60’ının 5. sınıfta, 58’inin 6. sınıfta, 65’inin 7. sınıfta ve 66’sının ise 8. sınıfta öğrenim gördüğü belirlenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, Durukan ve Maden (2012) tarafından geliştirilen *Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısı Ölçeği* ile toplanmıştır. Ölçekte öğrencilerin cinsiyet ve sınıf bilgileri için bilgi formu yer almıştır. 5’li Likert tipi ölçek, 5 alt boyut ve 40 madde hâlinde hazırlanmıştır. Ölçeğin alt boyutları öğrenme-öğretme sürecine yönelik *ön yargılara kapılma, performans gösterme ve yardım etme, anlayamamaktan korkma ve endişelenme, çalışmayı ve araştırmayı sevme, kendine güvenme* olarak tespit edilmiştir. İlgili araştırmada ölçekteki her bir faktörün kendi içinde yüksek tutarlılık gösterdiği ($\alpha=0,66$ ile $0,94$ arasında), ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının 0,89 olduğu görülmüştür.

Veri toplanma aracındaki aralık değerlerini derecelendirmek için aralık hesaplama yoluna gidilmiştir. Bu doğrultuda ölçekte yer alan aralık değerlerine $n-1/n$ aralık genişliği formülü uygulanmıştır. Ölçekte “Her Zaman”, “Genellikle”, “Kararsızım”, “Bazen” ve “Hiçbir Zaman” şeklinde 5 aralık yer almıştır. Bu seçenekler 1 ile 5 arasında değer taşımaktadır. Olumlu tutum ifadeleri için puanlama 5-1 arasında sıralanmıştır. Olumsuz tutum ifadeleri için ise puanlar ters kodlanmış olup 1-5 arasında sıralanmıştır. Örneklemdaki öğrencilerin ölçekteki her bir maddeye katılma düzeyleri seçeneklere göre kodlanan puan aralığı (SKPA = $(5-1=4)$, $(4/5=0,80)$) formülü ile belirlenmiştir. Buna göre “Her Zaman” 4.21-5.00, “Genellikle” 3.41-4.20, “Kararsızım” 2.61-3.40, “Bazen” 1.81-2.60, “Hiçbir Zaman” tercihinin 1.00-1.80 değerleri arasında olduğu kabul edilmiştir.

Veri toplama aracı, örneklemdaki öğrencilere Türkçe öğretmenlerinden yardım alınarak ulaştırılmıştır. Veriler, İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nün 13.02.2019 tarih ve 29409993-605.01-E.3201400 sayılı izni ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler, araştırma amacı ve alt problemleri doğrultusunda SPSS 16.0 programı kullanılarak çözümlenmiş; bulgular tablolar hâlinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde; Türkçe dersi öz yeterlik algısı ortalamalarının çözümlenmesinde *aritmetik ortalama*; cinsiyet değişkeni için bağımsız örneklem *t* testi ve sınıf düzeyi değişkenini test etmek için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde anlamlılık düzeyi 0,05 ($p<0,05$) olarak kabul edilmiştir.

3. Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik öz yeterlik algılarını tespit etmeyi ve cinsiyet ile sınıf değişkenleri açısından değerlendirmeyi amaçlayan araştırmada ulaşılan bulgular, alt problemlere göre aşağıda tablolar hâlinde gösterilmiştir:

3.1. Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algı Düzeylerine Dair Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik öz yeterlik algılarına ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir:

Tablo 3: Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısı Ortalamaları

Boyutlar	N	Ortalama	Standart Sapma	Aralık Değeri
Ön Yargılara Kapılma	249	3,5245	,92493	<i>Genellikle</i>
Performans Gösterme ve Yardım Etme		3,4471	1,14025	<i>Genellikle</i>
Konuları Anlayamamaktan Korkma ve Endişelenme		3,3981	1,12403	<i>Kararsızım</i>
Çalışmayı ve Araştırmayı Sevme		2,9782	1,01423	<i>Kararsızım</i>
Kendine Güvenme		2,8514	,85356	<i>Kararsızım</i>
Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısı		3,2800	,78557	<i>Kararsızım</i>

Tablo 3’te görüldüğü üzere, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algısı 3,28 ortalama ile *Kararsızım* aralığına denk gelmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin öz yeterlik boyutları açısından *Ön Yargılara Kapılma* ($X=3,52$) ve *Performans Gösterme ve Yardım Etme* ($X=3,44$) boyutlarında *Genellikle* aralığında, *Korkma ve Endişelenme* ($X=3,39$), *Çalışmayı ve Araştırmayı Sevme* ($X=2,97$), *Kendine Güvenme* ($X=2,85$) boyutlarında ise *Kararsızım* aralığında bir öz yeterliğe sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu bulgular, öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin ön yargılarının düşük olduğunu ve performans gösterme konusunda yeterlik

algısına sahip olduklarını ancak ders sürecindeki konuları anlayamamaktan korkma ve endişelenme, çalışma ve araştırma ile kendine güvenme konusunda düşük seviyede ve belirsizlik taşıyan bir yeterlik algısına sahip olduklarını göstermektedir.

3.2. Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısının Cinsiyet ile İlişkisine Dair Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algılarının cinsiyet değişkeni ile ilişkisine dair bulgular Tablo 4’te gösterilmiştir:

Tablo 4: Cinsiyet Değişkenine Göre Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısı

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Ön Yargılara Kapılma	Kız	130	3,5605	,91618	0,641	0,522
	Erkek	119	3,4852	,93667		
Performans Gösterme ve Yardım Etme	Kız	130	3,5462	1,11292	1,435	0,152
	Erkek	119	3,3389	1,16443		
Konuları Anlayamamaktan Korkma ve Endişelenme	Kız	130	3,4567	1,12157	0,860	0,391
	Erkek	119	3,3340	1,12795		
Çalışmayı ve Araştırmayı Sevme	Kız	130	2,9868	1,01179	0,140	0,889
	Erkek	119	2,9688	1,02108		
Kendine Güvenme	Kız	130	2,8780	,87813	0,514	0,608
	Erkek	119	2,8223	,82861		
Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısı	Kız	130	3,3188	,77301	0,815	0,416
	Erkek	119	3,2376	,80017		

Tablo 4’e göre, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algıları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t=0,815$, $p>0,05$). Bununla birlikte, kız öğrencilerin öz yeterlik algısının erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu bulgu cinsiyetin öğrencilerin Türkçe dersi öz yeterlik algıları üzerinde anlamlı düzeyde bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Öğrencilerin cinsiyet durumu öz yeterlik boyutları açısından değerlendirildiğinde ise, kız öğrencilerin erkeklerden daha yüksek ortalamalara sahip oldukları anlaşılmaktadır. Buna göre öz yeterlik boyutları açısından da cinsiyetin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı ortaya konulmuştur.

3.3. Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısının Sınıf Düzeyi ile İlişkisine Dair Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algılarının sınıf değişkeni ile ilişkisine dair bulgular Tablo 5’te gösterilmiştir:

Tablo 5: Sınıf Düzeyi Göre Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısı

	N	Ortalama	Standart Sapma	F _(3,245)	p	
Türkçe Dersi Öz Yeterlik Algısı	5. Sınıf	60	3,3167	,73278	5,211	,002
	6. Sınıf	58	3,4879	,86120		
	7. Sınıf	65	3,3688	,78386		
	8. Sınıf	66	2,9765	,68596		

Tablo 5’te görüldüğü göre, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algıları sınıf düzeyine göre değişmektedir. Bulgulara göre en yüksek öz yeterlik algısına sahip olan öğrenciler 6. sınıf öğrencileridir ($X=3,48$). Bunları 7. sınıf ($X=3,36$) ve 5. sınıf ($X=3,31$) öğrencileri takip etmektedir. Türkçe dersine ilişkin en düşük öz yeterlik algısına 8. sınıf ($X=2,97$) öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Türkçe dersi öz yeterlik

algıları sınıf düzeyine göre değerlendirildiğinde, algı ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($F=5,211$, $p<0,05$). Bu bulgu, ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıfa göre Türkçe dersine yönelik öz yeterlik algılarının değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan sınıf düzeyi yükseldikçe öz yeterlik algısının da yükselmemesi, hatta 8. sınıfta düşmesi dikkat çekmektedir.

Tablo 6: Sınıf Düzeyine Göre *Ön Yargılara Kapılma* Boyutuna İlişkin Öz Yeterlik Algısı

		N	Ortalama	Standart Sapma	F (3,245)	p
Ön Yargılara Kapılma	5. Sınıf	60	3,6878	,75719	7,117	,000
	6. Sınıf	58	3,6586	,81363		
	7. Sınıf	65	3,6954	,99861		
	8. Sınıf	66	3,0899	,95895		

Tablo 6’da görüldüğü üzere, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi ile ilgili ön yargılara kapılmaya dair öz yeterlik algıları sınıf düzeyine göre değişmektedir. Ön yargılara kapılma boyutuna dair öz yeterlik algısının 5, 6 ve 7. sınıf öğrencilerinde birbirine yakın olduğu ancak 8. sınıfta bu durumun değişiklik arz ettiği görülmektedir. 8. sınıf öğrencilerinin aleyhine belirgin bir düşüşün olduğu belirlenmiştir. Bulgulara göre, öğrencilerin ön yargılara kapılma boyutundaki öz yeterlik algılarının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=7,117$, $p<0,05$). Bu bulgu, 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi ile ilgili ön yargıya diğer sınıflardaki öğrencilerden daha fazla kapılabileceğini göstermektedir.

Tablo 7: Sınıf Düzeyine Göre *Performans Gösterme ve Yardım Etme* Boyutuna İlişkin Öz Yeterlik Algısı

		N	Ortalama	Standart Sapma	F (3,245)	p
Performans Gösterme ve Yardım Etme	5. Sınıf	60	3,3611	1,00149	2,753	,043
	6. Sınıf	58	3,6494	1,18375		
	7. Sınıf	65	3,6359	1,19983		
	8. Sınıf	66	3,1616	1,12507		

Tablo 7’de görüldüğü üzere, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi ile ilgili performans gösterme ve yardım etmeye dair öz yeterlik algıları sınıf düzeyine göre değişmektedir. Performans gösterme ve yardım etme boyutuna dair öz yeterlik algısının 5, 6 ve 7. sınıf öğrencilerinde birbirine yakın olduğu ancak 8. sınıfta bu durumun değişiklik arz ettiği tespit edilmiştir. 8. sınıf öğrencilerinin aleyhine belirgin bir düşüşün olduğu görülmektedir. Bulgulara göre öğrencilerin performans gösterme ve yardım etme boyutundaki öz yeterlik algılarının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=2,753$, $p<0,05$). Bu bulgu, özellikle 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin, 5 ve 8. sınıf öğrencilerine göre Türkçe dersinde performans gösterme ve yardım etme konusunda daha başarılı olabileceğini göstermektedir.

Tablo 8: Sınıf Düzeyine Göre *Korkma ve Endişelenme* Boyutuna İlişkin Öz Yeterlik Algısı

		N	Ortalama	Standart Sapma	F (3,245)	p
Korkma ve Endişelenme	5. Sınıf	60	3,3979	1,04848	3,825	,011
	6. Sınıf	58	3,6659	1,13081		
	7. Sınıf	65	3,5288	1,19911		
	8. Sınıf	66	3,0341	1,03440		

Tablo 8’de görüldüğü üzere, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinden korkma ve endişelenme açısından öz yeterlik algıları, sınıf düzeyine göre değişmektedir. Korkma ve endişelenme boyutuna dair öz yeterlik algısının 6 ve 7. sınıf öğrencilerinde birbirine yakın

olduğu ancak 5 ve 8. sınıfta bu durumun değişiklik arz ettiği tespit edilmiştir. 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin aleyhine bir düşüşün olduğu, 8. sınıfta bu düşüşün daha da belirginleştiği görülmektedir. Bulgulara göre öğrencilerin korkma ve endişelenme boyutundaki öz yeterlik algılarının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=3,825$, $p<0,05$). Bu bulgu, 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde diğer öğrencilere göre daha fazla korku ve endişeye kapılabileceğini göstermektedir.

Tablo 9: Sınıf Düzeyine Göre Çalışmayı ve Araştırmayı Sevme Boyutuna İlişkin Öz Yeterlik Algısı

	N	Ortalama	Standart Sapma	F (3,245)	p	
4.						
Çalışmayı, Araştırmayı Sevme	60	2,9333	1,25796	1,304	,274	
	6. Sınıf	58	3,2069			1,21636
	7. Sınıf	65	2,8789			,92020
	8. Sınıf	66	2,9061			,54358

Tablo 9’da görüldüğü üzere, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi ile ilgili çalışmayı ve araştırmayı sevme açısından öz yeterlik algıları sınıf düzeyine göre değişmektedir. Çalışmayı ve araştırmayı sevme boyutuna dair en yüksek öz yeterlik algısının 6. sınıf öğrencilerinde, en düşük algının ise 7. sınıf öğrencilerinde olduğu tespit edilmiştir. 5 ve 8. sınıf öğrencileri ise bu açıdan 7. sınıf öğrencilerine yakın bir düzeydedir. Bulgulara göre, öğrencilerin çalışmayı ve araştırmayı sevme boyutundaki öz yeterlik algılarının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($F=1,304$, $p>0,05$). Bu bulgu, öğrencilerin Türkçe dersi ile ilgili konularda çalışmayı ve araştırmayı sevme açısından ortalamasının üzerinde ve birbirine yakın düzeyde öz yeterlik algısına sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmayı sevme konusunda öğrencilerde gerekli istek ve alışkanlıkların bulunduğu, ancak bunun belirsizlik arz edecek bir seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 10: Sınıf Düzeyine Göre Kendine Güvenme Boyutuna İlişkin Öz Yeterlik Algısı

	N	Ortalama	Standart Sapma	F (3,245)	p	
Kendine Güvenme	5. Sınıf	60	2,7929	,93268	3,258	,022
	6. Sınıf	58	3,1305	,90164		
	7. Sınıf	65	2,8418	,86570		
	8. Sınıf	66	2,6688	,65784		

Tablo 10’da görüldüğü üzere, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde kendine güvenme açısından öz yeterlik algıları sınıf düzeyine göre değişmektedir. Kendine güvenme boyutuna dair en yüksek öz yeterlik algısına 6. sınıf, en düşük algıya ise 8. sınıf öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir. 5 ve 7. sınıf öğrencilerinin ise Türkçe dersinde kendine güvenme konusunda birbirine yakın düzeyde öz yeterliğe sahip olduğu gözlenmektedir. Bulgulara göre, öğrencilerin kendine güvenme boyutundaki öz yeterlik algılarının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=3,258$, $p<0,05$). Bu bulgu, 6 sınıf öğrencilerinin diğer sınıf öğrencilerine göre Türkçe dersinde kendine daha çok güvendiğini, ayrıca 7. sınıf öğrencilerinin de 5 ile 8. sınıflardan bu açıdan daha iyi durumda olduğunu göstermektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin öz yeterlik algılarını tespit etmeyi ve cinsiyet ile sınıf düzeyi açısından değerlendirmeyi amaçlayan araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmada elde edilen bulgulara göre; ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algısının *Kararsızım* aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte Türkçe dersi öz yeterlik algılarının ön yargılara kapılma, performans gösterme ve yardım etme boyutlarında *Genellikle*; korkma ve endişelenme, çalışmayı ve araştırmayı sevme, kendine güvenme boyutlarında ise *Kararsızım* aralığında yoğunlaştığı görülmüştür. Özellikle *çalışma ve araştırmayı sevme* ile *kendine güvenme* konusunda, öğrenim gördükleri bir dersle ilgili öğrencilerin öz yeterliklerinin ortalama düzeyde olması dikkat çekmektedir. Diğer taraftan ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik genel öz yeterlik algılarının da bu şekilde olması, öğrencilerin ders ile ilgili akademik (hazırbulunuşluk gibi) ve duyuşsal hazırlıklarının (motivasyon, kaygı gibi) eksikliğine işaret edebilir. Aynı şekilde Karahan'ın (2017) Türkçe dersi öz yeterlik algısını araştırdığı çalışmada da ortaokul öğrencilerinin öz yeterliklerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin ön yargılarının düşük olduğu ve performans gösterme konusunda yeterlik sergiledikleri ancak ders sürecindeki konuları anlayamamaktan korkma ve endişelenme, çalışma ve araştırma ile kendine güvenme konusunda düşük seviyede yeterlik algısına sahip oldukları söylenebilir. Bunlarla birlikte, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik öz yeterlikleri algılarının ortalamanın üstünde olduğu görülmüştür. Ocak ve Karataş'ın (2019) 8. sınıfların öz yeterlik algısına dair araştırmasında da çoğunlukla düzeyinde bir algının tespit edilmesi araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerinin Türkçe dersi öz yeterlik algısı üzerinde etkili bir değişken olmadığı belirlenmiştir. Yılmaz ve arkadaşlarının (2012) ilköğretim öğrencilerinin öz yeterlik algıları ile ilgili çalışmasında, araştırma sonuçları ile aynı doğrultuda kız öğrencilerin erkeklerden daha yüksek öz yeterliğe sahip oldukları tespit edilmiştir. Benzer şekilde İnnalı ve Aydın'ın (2014) öğrencilerin okur öz yeterlikleri ile ilgili araştırmasında da kız öğrencilerin öz yeterlik algıları erkeklerden yüksek çıkmıştır. Bunlarla birlikte Ocak ve Karataş'ın (2019) araştırmasında korkma ve endişelenme boyutu hariç öz yeterlik algısının, kız ve erkek öğrencilerde birbirine benzer düzeyde tespit edilmesi ulaşılan sonuçlarla örtüşmektedir. Cinsiyet ile öz yeterlik arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığına dair ulaşılan araştırma sonucu, Altunçekiç ve diğerlerinin (2005), Brondon'ın (2000), Çakıroğlu ve diğerlerinin (2005), Saracaloğlu ve diğerlerinin (2010), Seçkin ve Başbay'ın (2013) ve Yenice'nin (2012) araştırmalarında ulaşılan bulgularla da desteklenmektedir. Diğer taraftan sınıf düzeyine göre öğrencilerin Türkçe dersi öz yeterlik algılarında anlamlı değişikliğin olduğu gözlenmiştir. Sınıf seviyelerine göre en yüksek öz yeterlik algısına 6. sınıf, en düşük yeterlik algısına ise 8. sınıf öğrencilerinin sahip olduğu ortaya konulmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin öz yeterliklerinin düşük olması, bu dönemde öğrencilerin yoğun biçimde liseye geçiş sınavlarına hazırlanmalarına bunun neticesinde ise dersler ile sınav hazırlığı arasında bir karmaşa yaşamalarına, ayrıca ergenlik döneminin oluşturduğu fiziksel ve psikolojik değişikliklere bağlanabilir. Bu sonuç, öğrencilerin derse yönelik bilgi ve becerilerinde eksiklik olmasa da liseye geçiş sınavına girecekleri için kararsızlık yaşamaları ile açıklanabilir. Akbulut'un (2006) ve Ekinci'nin (2013) adaylar üzerinde yaptığı araştırmada da sınıf düzeyine bağlı olarak öz yeterliğin yükselmediği ve sınıf

düzeyinin öz yeterlik üzerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın Yılmaz ve arkadaşlarının (2012) öz yeterlik ile ilgili araştırmasında 8. sınıf öğrencilerinin 6 ve 7. sınıflara göre öz yeterlik ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. 5. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik algısındaki düşüklük ise, farklı ders ve öğretmenlerle eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü ortaokula yeni başlamaları ile açıklanabilir. Çakmak ve Şahin'e (2017, s.579) göre "5. sınıf öğrencilerinin yeni bir okulda öğrenime başlamaları, eğitim öğretim sürecine etkin olarak uyum sağlama, akademik sorumluluklarını yerine getirebilme ve hedeflerine ulaşabilme, arkadaşlarına ve öğretmenlere alışma çabaları diğer sınıf düzeyindeki öğrencilere göre daha yoğun tükenmişlik yaşamalarının bir sebebi olarak düşünülebilir." Bu bağlamda bu sınıf düzeyindeki öğrencilerin yaşadığı tükenmişlik durumunun Türkçe dersine yönelik öz yeterliklerini olumsuz etkilediği söylenebilir. Yıldız'ın (2015) öz yeterlik ile ilgili araştırmasında, öğrencilerin TEOG puanları ile öz yeterlikleri arasında ilişki olduğunu tespit etmesi bu sonucu açıklamaktadır. Ayrıca Bağcı (2017) ve Erzen'in (2013) araştırmasında sınav kaygısı ile öz yeterlik arasında olumsuz ters yönlü bir ilişkinin olduğuna dair sonuçlar da bunu desteklemektedir. Nitekim ergenlik dönemindeki öğrencilerinin okula uyum sağlamada sorun yaşadığı ve başarısının ölçülmesinden rahatsız olduğu çeşitli araştırmalarda ifade edilmektedir (Eichorn, 1995; Öy ve diğ., 1995; Roeser, Eccles ve Sameroff, 1998; Stone ve Bradley, 1994; Telef ve Karaca, 2011). Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algılarının *ön yargılara kapılma, performans gösterme ve yardım etme, korkma ve endişelenme ve kendine güvenme* açısından sınıf seviyesine bağlı olarak değişiklik gösterdiği ancak sadece *çalışmayı ve araştırmayı sevme* açısından değişiklik yaşanmadığı ulaşılan diğer sonuçlardandır.

Sonuç itibarıyla, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algılarının (genellikle ve her zaman gibi) iyi düzeyde olmadığı, *kararsızlığa* dolayısıyla belirsizlik taşıyan bir aralığa denk geldiği tespit edilmiştir. Bu da Türkçe dersi konusunda öğrencilerin yeterliklerine dair olumsuz bir durum olduğuna işaret etmektedir. Yine kız öğrencilerin erkeklere göre öz yeterliklerinin daha yüksek olmasına rağmen aralarındaki farkın değişiklik oluşturacak düzeyde olmadığı, buna karşın sınıf düzeyinin öz yeterlik algısı üzerinde etkili bir değişken olduğu görülmüştür. Türkçe dersi öz yeterlik algısının özellikle 8. sınıf öğrencilerinde diğer sınıf öğrencilerine göre daha düşük gözlenmesi dikkat çeken sonuçlardandır.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından hareketle, aşağıdaki öneriler sunulabilir:

5 ve 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algı düzeylerini yükseltmede etkili olabilecek iş birliğine ve aktif katılıma yönelik strateji, teknik ve öğretim teknolojileri işe koşulmalıdır. Örneğin istasyon veya birleşip ayrılma gibi tekniklerle akran desteği sağlanabilir. Eğitim Bilişim Ağı üzerinden öğrencilerin teknoloji eğilimlerinden yararlanılabilir. Böylece öğrenciler, Türkçeyi iletişim bağlamında kullanma için doğru örnekleri görebilir ve öz yeterlik algısını destekleyebilirler. 5. sınıftan itibaren Türkçe dersi öz yeterlik algısını destekleyici yöntem ve teknolojilere başvurulduğu takdirde tüm ortaokul sürecinde öğrencilerin daha yüksek bir öz yeterlik algısı ile Türkçe derslerine katılabileceği söylenebilir.

Türkçe dersinde öğrencilerin öz yeterlik algısını olumlu etkileyecek öğretmen nitelikleri adaylara lisans döneminde kazandırılmalıdır. Bunun için lisans döneminde, öğretmen adaylarına öz yeterlikle ilişkili motivasyon, üst biliş, öz düzenleme ve kaygı gibi konularda bilgilendirme

yapılabilir, meslek yaşamında karşılaşılabilecek öğrenci problemleri için izlenecek çözüm yolları hakkında uygulamalı çalışmalar düzenlenebilir.

Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik korku ve endişelerini giderecek, araştırmaya sevk edecek ve Türkçe konusunda kendilerine güvenmelerini sağlayacak sınıf içi ve dışı etkinliklerle ilgili Türkçe öğretmenlerinin bilgi ve beceri kazanabileceği hizmet içi kurslar gerçekleştirilebilir.

Türkçe dersi öz yeterlik algısı üzerinde etkili olabilecek ve öz yeterlik algısının etkileyebileceği öğrenme unsurları ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Altunçekiç, A., Yaman, S. ve Koray, Ö. (2005). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine bir araştırma (Kastamonu ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 93-102.
- Alcı, B. ve Yüksel, G. (2012). An examination into self-efficacy, metacognition and academic performance of pre-service elt students: Prediction and difference. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 2(1), 143-165.
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Aktaş, H. (2017). Akademik güdülenme ile akademik öz yeterlik arasındaki ilişki: ilahiyat fakültesi öğrencileri üzerine ampirik bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 1376-1398.
- Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-8.
- Aydın, İ. S., Demircan, U. ve İnnalı H. Ö. (2015). Ortaokul öğrencilerinin dinleme/izleme öz yeterlik algılarına yönelik ölçek geliştirme çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching UDES 2015*, 1420-1435.
- Bağcı, S. Ç. (2017). Lise öğrencilerinde akademik ve üniversite sınavına yönelik öz-yeterliğin yordayıcıları. *Journal of the Human and Social Sciences Researches*, 6(4), 129-151.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: the exercise of control*. NewYork: W.H. Freeman and Company.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G. V. ve Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. *Child Development*, 1206-1222.
- Bıkmaz, F. H. (2006). Fen öğretiminde öz- yeterlik inançları ve etkili fen dersine ilişkin görüşler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 25, 34-44.
- Brandon, D. P. (2000). Self-efficacy: Gender differences of prospective primary teachers in Botswana. *Research in Education*, 64, 36-43.
- Coşkun, E., Özer, B. ve Tiryaki, E. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 123-136.
- Çağırğan-Gülten, D. ve Soytürk, İ. (2013). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin geometri öz yeterliklerinin akademik başarı not ortalamaları ile ilişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 55-70.

- Çakıroğlu, J., Çakıroğlu, E. ve Bone, W. J. (2005). Pre-service teacher self-efficacy beliefs regarding science teaching: A comparison of pre-service teachers in Turkey and the USA. *Science Education*, 14(1), 31-40.
- Çakmak, A. ve Şahin, H. (2017). Ortaokula devam eden öğrencilerin algıladıkları sosyal desteğin okul tükenmişliğine etkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(61), 569-582.
- Çocuk, H. E., Alıcı, D. ve Çakır, Ö. (2015). Türkçe öğretmenliği özyeterlik algısı ölçeğinin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 48(2), 1-18.
- Demir, T. (2014). Yazma öz yeterlik ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *e – Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 67-74.
- Deveci, H. (2002). *Sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına, akademik başarılarına ve hatırlama düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Durukan, E. ve Maden, S. (2012). Türkçe dersi öz yeterlik algısı ölçeği (TDÖAÖ): güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 164-173.
- Ehrman, M. (1996). An exploration of adult language learner motivation, selfefficacy, and anxiety. In R. L. Oxford (Ed.), *Language learning motivation: Pathways to the new century* (pp. 81-103). Honolulu, HI: University of Hawaii Press.
- Eichorn D. H. (1995). Biyolojik gelişim (Ed. J.F. Adams), *Ergenliği anlamak* içinde (ss.81-110) (Çev. Z. Atbasoglu). Ankara: İmge Yayınevi
- Ekinci, H. (2013). Öğretmen adaylarının özyeterlik algıları: müzik, resim ve beden eğitimi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 189-196.
- Epçaçan, C.ve Demirel, Ö. (2011). Okuduğunu anlama öz yeterlik ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(16), 120-128.
- Erktin, E. ve Ader, E. (2004). Sınavda öğrencilerin başarısını neler etkiliyor? *Cumhuriyet Gazetesi Bilim Teknik*, 894, 21.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği (Malatya örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 209-230.
- Erzen, E. (2013). *Üniversite sınavlarına hazırlanan ergenlerin bağlanma stilleri ve öz yeterlikleri ile sınav kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hwang, M. H., Choi, H. C., Lee, A., Culver, J. D. ve Hutchison, B. (2015). The relationship between self-efficacy and academic achievement: A 5-Year Panel Analysis. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 25(1), 89-98.
- İnnalı, H. Ö., ve Aydın, İ. S. (2014). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okur öz yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Studies -International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(9), 651-682.
- Karahan, B. Ü. (2017). 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının Türkçe dersi öz yeterlik algıları ile ilişkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 6(4), 2616-2626.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.

- Katrancı, M. ve Melanlıoğlu, D. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma öz yeterlik ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Social Science*, 6(6), 651-665.
- Multon, K. D., Brown, S. D. ve Lent, R. W. (1991). Relation of self-efficacy beliefs to academic outcomes: A meta-analytic investigation. *Journal of Counseling Psychology*, 38(1), 30-38.
- Ocak, G. ve Karataş, S. (2019). Ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik düzeyi. *International Journal of Field Education*, 5(1), 1-20.
- Öy, B., İlgen, R., Ekmekçi, A., Türkmen, M., Yılmaz, N. ve Başoğlu, N. (1995). Çocuklar için durumluk-sürekli kaygı envanterinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine uygulanması. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 2(2), 76-81.
- Pajares, F., ve Miller, M. D. (1994). Role of self-efficacy and self-concept beliefs in mathematical problem solving: A path analysis. *Journal of educational psychology*, 86(2), 193.
- Roeser, R. W., Eccles, J. S. & Sameroff, A. J. (1998). Academic and emotional functioning in early adolescence: Longitudinal relations, patterns, and prediction by experience in middle school. *Development and Psychopathology*, 10, 321-352.
- Sapancı, M. (2010). *Güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin bilişüstü farkındalık düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N. ve Gencel, İ. E. (2010). Türkçe öğretmenlerinin öz yeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 33, 265-283.
- Seçkin, A. ve Başbay, M. (2013). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 253-270.
- Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Pegem Akademi Yay.
- Stone, L. A. ve Bradley, F. O. (1994). *Foundations of elementary and middle school counseling*. New York: Longman Publishers.
- Şengül, M. (2013). Ortaokul öğrencilerine yönelik “yazma öz yeterlikleri ölçeği” geliştirme çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 171, 81-94.
- Telef, B. B. ve Karaca, R. (2011). Ergenlerin öz-yeterliklerinin ve psikolojik semptomlarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 499-518.
- Tremblay, P. F. ve Gardner R. C. (1995). Expanding the motivation construct in language learning. *Modern Language Journal*, 79, 505-520.
- Ulu, H. (2018). Ekran okuma öz yeterlik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 148-165.
- Ülper, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük özyeterlik algıları. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(2), 1115-1131.
- Üredi, I. ve Üredi, L. (2005). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme stratejileri ve motivasyonel inançlarının matematik başarısını yordama gücü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 250-261.

- Vardarlı, G. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin genel özyeterlik düzeylerinin yordanması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yaman, H. ve Tulumcu, F.M. (2016). Yabancı Dil olarak Türkçe öğrenenler için dinleme becerisi öz yeterlik ölçeği geliştirilmesi. *Turkish Studies -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 2371-2386.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 36-58.
- Yıldız, D. (2015). 8. sınıf öğrencilerinin bilişüstü farkındalık ve akademik öz yeterlik düzeyleri, motivasyonel inançları ve TEOG sınavı Türkçe puanları: bir yapısal eşitlik modeli denemesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 8(XXIII), 41-61.
- Yılmaz, E., Yiğit, R. ve Kaşaracı, İ. (2012). İlköğretim öğrencilerinin öz yeterlilik düzeylerinin akademik başarı ve bazı değişkinler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 371-388.

Extended Abstract

Introduction

Human's physical, mental and psychological characteristics affect language and communication success. In order to succeed, these areas need to work in a harmonious and positive way. This also applies to language teaching. When developing language skills, only the cognitive aspect of the student should not be taken into consideration. Otherwise, success will be difficult. As a matter of fact, mother tongue education is provided from basic education to higher education. However, it is also known that there are problems with the use of the mother tongue in daily life. In order to solve this, cognitive aspect and affective characteristics of students should be considered in teaching Turkish. Psychological factors such as motivation, anxiety and self-efficacy perception or belief are effective factors in the success of the student's Turkish lesson. Self-efficacy perception can be defined as an individual's belief in himself / herself to achieve a goal and succeed. Self-efficacy perception is a psychological feature that is effective in the effort to achieve a goal, the strength to withstand the difficulties to be faced and how to react to the results. The functioning of language skills is also based on the achievement of the message. Likewise, communication becomes meaningful with the response from the target. High level of self-efficacy of both oral and written language enables communication to be effective. Therefore, it is important to determine the self-efficacy perception of secondary school students towards Turkish lesson. Self-efficacy perception is tried to be determined in various areas of language skills. In addition, the factors that affect self-efficacy perception are examined. Reading, listening, speaking, writing self-efficacy, teaching self-efficacy, communication self-efficacy, foreign language self-efficacy can be given as examples.

The aim of the research is to determine the self-efficacy perceptions of secondary school students towards Turkish lesson and to evaluate self-efficacy perceptions in terms of gender and grade level variables.

Method

This research has aimed to reveal an existing situation was conducted according to the survey model. The sample of the study was determined on the basis of easy accessibility and applicability. The sample of the study has consisted of 249 students studying at a secondary school, which has enough number of students, selected among secondary schools in Giresun city center. The sample was determined close to each other among the students studying in grades 5, 6, 7 and 8. The sample of the sample consisted of 130 girl and 119 boys. However, 60 of the students were in 5th grade, 58 of them were in 6th grade, 65 of them were in 7th grade and 66 of them were in 8th grade. The data about the perception of Turkish self-efficacy of middle school students are collected by the help of the *Turkish Self-Efficacy Perception Scale*. The scale was developed by Durukan and Maden (2012). The scale, which has a 5-point Likert structure, was prepared in 5 sub-dimensions and 40 items. The sub-dimensions of the scale are prejudice to the course process for learning-teaching process; performance and assistance; fear and anxiety of not understanding the issues; liking work and research; self-confidence. Information form is used to determine the gender and grade level information of the students. Quantitative data analysis techniques were used in the analysis of the obtained data. In the analysis of the obtained data, the arithmetic means in the analysis of the self-efficacy averages; t test is used for gender variable and one-way analysis of variance (ANOVA) is used to test the grade level variable.

Results

At the end of the research, it has been found that middle school students' perceptions of Turkish self-efficacy (generally and always) are not at a good level and corresponded to an indecisive and therefore uncertain range. In addition, students' perceptions of self-efficacy towards Turkish lessons in Prejudice and Performance and Help in the dimensions of Help; Fear and Worry, Love to Work and Research, Self Confidence was determined to be in the range of undecided. In addition, Although the female students' self-efficacy is higher than the boys, the difference between them is not at a level that can make a difference and the grade level and is an effective variable on self-efficacy perception. Accordingly, self-efficacy perceptions of the Turkish course have varied according to class level in terms of prejudice, performance and help, fear and anxiety and self-confidence.